

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 5.5.2026
Sayı : 1873

10/4149

Prof. Dr. Ümit ÖZLALE
İzmir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda derinleşen yüksek enflasyonun, yoksulluk, gelir dağılımı ve geçim koşulları üzerindeki etkilerinin bütün boyutlarıyla incelenmesi; enflasyon ile ücret politikaları, istihdam yapısı ve kamu yönetimi arasındaki ilişkilerin ortaya konulması; resmi veriler ile toplumsal gerçeklik arasındaki farkların tespit edilmesi ve gerekli yapısal politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

~~Av. Mehmet Tonul
Sanatçı Mu.~~

~~U. Gökçen~~

Utku Gökçen
Eskişehir Mu.

~~Ulaz Karasu~~

ULAZ KARASU
Sivas Mu.

~~Nail ÇİLER~~
Kocaeli Mu.

~~Burhan Bulut~~

Adnan

~~Türker Ateş~~
Bolu Mu.

~~Prof. Dr. Ümit Özlale~~

Prof. Dr. Ümit Özlale
İzmir Milletvekili

~~Gizem Özcan~~

Gizem ÖZCAN
Muğla Mu.

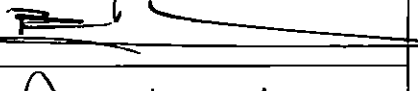
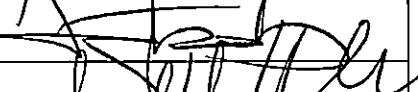
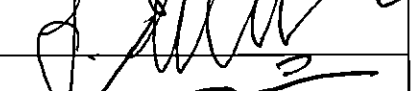

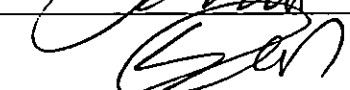

~~Ayşe Bankoğlu~~

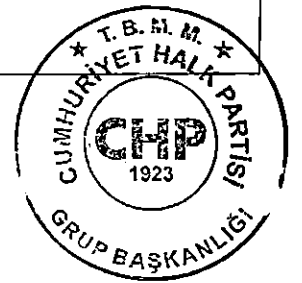
Ayşe BANKOĞLU
Bartın Mu.

~~Cevdet Akay~~
Karabük Mu.

Tel : +90 (312) 42053 79/80
e-posta : umit.ozlale@tbmm.gov.tr
Adres : Halkla İlişkiler Binası 2. Kat B-214

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	BÖLGESİ	İMZA
Orhan SARIBAL	Bursa	
Mehmet GÜRMANSEL	Hatay	
Turan Tazkin ÖZKAL	İstanbul	
Bülent Bülbul	Aydın	
Veli Ağbaba	Malatya Mv.	
Seadet Mullaoglu	Hatay Mv.	
Mehmet İKİBAL	Karseliv	
Fahri ÖZKAN	Kırklareli Mv.	
Can DUDAR	Tekirdağ Mv.	
EVRİM KORKUZ	Aydın Mv.	
Ali ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	
Cemal ENGİNUR	İstanbul	
Seyit Teren	Ordu	
Suat ÜZCAĞIDAN	İstanbul Mv.	

Prof. Dr. Ümit ÖZLALE
İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye ekonomisi uzun süredir yüksek enflasyon, reel gelir kaybı ve artan geçim sıkıntısının belirlediği bir süreçten geçmektedir. Bu süreç yalnızca fiyatlar genel düzeyindeki artışla sınırlı olmayıp, geniş toplum kesimlerinin yaşam koşullarını doğrudan etkileyen çok boyutlu bir yoksullaşma mekanizmasına dönüşmüş durumdadır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2026 yılı Nisan ayı itibarıyla yıllık tüketici enflasyonu %32,37 olarak açıklanmış, aylık artış %4,18 düzeyinde gerçekleşmiştir. Buna karşın Enflasyon Araştırma Grubu'nun (ENAG) 2026 yılı Nisan ayına ilişkin verilerine göre, Tüketici Fiyat Endeksi bir önceki aya göre yüzde 5,07 oranında artarken, yıllık enflasyon yüzde 55,38 olarak hesaplanmıştır.

Bununla birlikte, enflasyon oranındaki değişim fiyatların gerilediği anlamına gelmemekte; aksine fiyatlar artmaya devam etmektedir. DİSK Araştırma Merkezi'nin verilerine göre, 2005 yılına kıyasla genel fiyatlar 34,8 kat artarken, gıda fiyatlarının 52,9 kat artmış olması, özellikle dar gelirli kesimler açısından yaşam maliyetindeki artışın çok daha ağır hissedildiğini göstermektedir.

Enflasyonun toplumsal etkileri eşitsizdir. En düşük gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay yalnızca %6,3 iken, bu grubun harcamaları içinde gıdanın payı %30'u aşmaktadır. Buna karşılık en yüksek gelir grubunun toplam gelirden aldığı pay %48'i aşmakta, gıda harcamalarının bütçe içindeki payı ise %12 seviyesinde kalmaktadır. Bu durum, enflasyonun gelir dağılımını bozucu etkisini ve yoksulluğu derinleştiren niteliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Öte yandan, dar gelirli hanelerin bütçelerinde gıdaya ayrılan payın azalması, refah artışından değil; kira, konut ve ulaştırma gibi zorunlu harcamalardaki artış nedeniyle temel gıda tüketiminden vazgeçilmek zorunda kalındığını göstermektedir. Bu gelişme, geçim sıkıntısının artık hane bütçelerinde doğrudan bir hayatta kalma sınavı haline geldiğini ortaya koymaktadır.

Kamu çalışanları ve emekliler açısından da benzer bir tablo söz konusudur. 2026 yılı için belirlenen ücret artışlarının yılın ilk aylarında gerçekleşen enflasyon karşısında hızla eridiği, alım gücünün ciddi biçimde düştüğü görülmektedir. Memur ve memur emeklileri 2026'nın ilk yarısı için %11 toplu sözleşme zammı, %6,85 enflasyon farkı almıştı. Mayıs ve Haziran enflasyon verisi hariç tutulduğunda gerçekleşen enflasyon oranı kümülatif olarak %10,51'e ulaşmıştır. Geline nokta, %11'lik zam daha yılın ilk 3 ayında neredeyse erimştir. Alım gücü ciddi şekilde düşmüştür. Enflasyon farkı uygulaması, çalışanları koruyan bir mekanizma olmaktan ziyade geçmiş kayıpların geciktirilmesiyle telafisine

Tel : + 90 (312) 42053 79/80
e-posta : umit.ozlale@tbmm.gov.tr
Adres : Halkla İlişkiler Binası 2. Kat B-214

Prof. Dr. Ümit ÖZLALE
İzmir Milletvekili

dönüştürmüştür. Bu durum, ücret politikalarının enflasyon karşısında koruyucu bir işlev görmediğini ortaya koymaktadır.

Asgari ücret bakımından da benzer bir tablo söz konusudur. 2026 yılı itibarıyla belirlenen asgari ücretin, yılın ilk aylarında gerçekleşen enflasyon karşısında hızla eridiği; Nisan ayı itibarıyla asgari ücretin reel olarak yaklaşık 4.110 TL düzeyinde değer kaybına uğradığı görülmektedir. Bu durum, asgari ücretin çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir güvence olma işlevini zayıflattığını ortaya koymaktadır. Özellikle gıda, kira ve ulaştırma gibi zorunlu harcamalardaki artış dikkate alındığında, asgari ücretlilerin gelirlerinin yaşam maliyetini karşılamakta yetersiz kaldığı; çalışan yoksulluğunun yaygınlaştığı anlaşılmaktadır. Asgari ücretin yılda yalnızca bir kez belirlenmesi ve enflasyon karşısında güncellenmemesi, düşük gelirli kesimlerin yıl boyunca sistematik biçimde alım gücü kaybı yaşamasına yol açmaktadır. Bu yönüyle mevcut ücret belirleme mekanizması, enflasyon karşısında koruyucu olmaktan uzak kalmakta ve geçim sıkıntısını derinleştirmektedir.

Tarım sektöründe faaliyet gösteren üreticiler açısından da enflasyonun etkileri son derece yıkıcıdır. Girdi maliyetlerindeki (mazot, gübre, yem, tohum ve enerji) hızlı artışlar karşısında ürün fiyatlarının aynı ölçüde artmaması, çiftçilerin üretimden elde ettiği geliri ciddi biçimde aşındırmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli üreticiler, artan maliyetler nedeniyle borçlanmakta, üretimden çekilmekte ya da zararına üretim yapmak zorunda kalmaktadır. Tarımsal üretimde yaşanan bu çözüme, yalnızca çiftçilerin gelir kaybına değil, aynı zamanda gıda fiyatlarının daha da artmasına ve kentlerde yaşayan dar gelirli kesimlerin geçim sıkıntısının derinleşmesine yol açmaktadır. Bu durum, enflasyon ile üretim yapısı arasındaki ilişkinin göz ardı edilemeyeceğini; tarım politikalarının yalnızca üreticiyi değil, toplumun tamamını doğrudan etkileyen stratejik bir alan olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Makroekonomik düzeyde enflasyon hedefleri ile gerçekleştirmeler arasındaki kopuş dikkat çekicidir. Merkez Bankası tarafından belirlenen enflasyon hedeflerinin sistematik biçimde tutturulamaması, bu hedeflerin ekonomik bir politika aracı olmaktan uzaklaştığını göstermektedir. Hanehalkının enflasyon beklentilerinin resmi hedeflerin çok üzerinde seyretmesi, ekonomik yönetime duyulan güvenin zayıfladığını ortaya koymaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in basına yansıyan açıklamalarında, enflasyondaki mevcut görünümün büyük ölçüde jeopolitik gelişmeler, enerji ve emtia fiyatlarındaki artışlarla açıklanması dikkat çekmektedir. Ancak bu yaklaşım, Türkiye'de uzun süredir devam eden ve yapısal nitelik taşıyan enflasyon sorununu dışsal gelişmelere indirgeme eğilimini yansıtmaktadır. Oysa mevcut veriler; enflasyonun yalnızca küresel fiyat hareketlerinden değil, iç piyasadaki fiyatlandırma davranışlarından, üretim yapısındaki kırılmalardan, gelir politikalarındaki yetersizliklerden ve ekonomi yönetimine duyulan güven eksikliğinden beslendiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle, enflasyonu geçici dış şoklarla açıklayan yaklaşımın sorunun gerçek boyutunu perdelediği ve kalıcı çözüm üretme kapasitesini zayıflattığı değerlendirilmektedir.

Tel : + 90 (312) 42053 79/80
e-posta : umit.ozlale@tbmm.gov.tr
Adres : Halkla İlişkiler Binası 2. Kat B-214

Prof. Dr. Ümit ÖZLALE
İzmir Milletvekili

Ayrıca, enflasyon hesaplamalarının temelini oluşturan madde fiyat listelerinin kamuoyuyla paylaşılmaması ve bu konuda verilmiş yargı kararlarına rağmen şeffaflık sağlanmaması, resmi istatistiklerin güvenilirliğine ilişkin ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Ekonomik verilerin şeffaflığı ve doğruluğu, kamu politikalarının etkinliği ve demokratik denetim açısından hayati öneme sahiptir.

Enflasyonun etkileri yalnızca fiyatlar ve ücretler üzerinden değil, istihdam yapısı üzerinden de hissedilmektedir. Resmi işsizlik oranlarının görece düşük açıklanmasına rağmen geniş tanımlı işsizlik oranlarının yüksek seviyelerde seyretmesi, ekonomik sorunların biçim değiştirerek derinleştiğini göstermektedir. Güvencesiz, düşük ücretli ve düzensiz istihdam biçimleri yaygınlaşmakta; geniş kesimler ekonomik hayata tam ve eşit biçimde katılamamaktadır.

Bu çerçevede, yüksek enflasyonun yalnızca ekonomik bir gösterge değil; yoksulluğu derinleştiren, gelir dağılımını bozan, çalışma yaşamını güvencesizleştiren ve toplumsal refahı aşındıran bütünlüklü bir sorun olduğu açıktır.

Tüm bu nedenlerle; enflasyonun farklı gelir grupları üzerindeki etkilerinin, ücret politikalarının alım gücü üzerindeki sonuçlarının, geçim sıkıntısının hanehalkı bütçeleri üzerindeki etkilerinin, enflasyon hedefleri ile gerçekleştirmeler arasındaki farkların nedenlerinin, resmi istatistik üretim süreçlerinin şeffaflığının ve güvenilirliğinin, enflasyon ile istihdam yapısı arasındaki ilişkinin ayrıntılı biçimde incelenmesi ve kamu yararını gözeten politika önerilerinin geliştirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

Tel : + 90 (312) 42053 79/80
e-posta : umit.ozlale@tmm.gov.tr
Adres : Halkla İlişkiler Binası 2. Kat B-214

